

AĞIR ÇEKİMDE

YAŞAYAN HAYVANLAR

Fotoğraflı ve yazılı belgeselimize hoş geldiniz. Bu belgeselde, dünyanın en yavaş hareket eden hayvanlarını yakından tanıyacak ve onların yaşam tarzlarını keşfedeceğiz.

İşte karşınızda dünyanın en yavaş hayvanlarından biri olan tembel hayvan! Orta ve Güney Amerika'daki yağmur ormanlarında yaşayan tembel hayvanın tırnakları ve ön bacakları çok uzundur. Bu sayede ağaçlara rahatça sarılır ve günün 9-10 saatini bu şekilde uyuyarak geçirir. Hatta bu konumdayken yemek yiyebilir ve yavrularına bakabilir.

Zorunlu olmadıkça ağaçtan yere inmeyen tembel hayvanın kas ve iskelet yapısı yürümeye pek uygun değildir. İlerlemek için ön ayak tırnaklarını yere saplayıp kendisini öne doğru çeker. Bunu yaparken emekliyor gibi görünür.

Yaprak, meyve ve nadiren de böceklerle beslenen tembel hayvanın sindirim sistemi çok yavaş çalıştığı için fazla yemek yiyemez. Haftada bir ya da daha uzun süre aralıklarla dışkılamak için ağaçtan iner.

Şimdi gelelim nemli toprak ve yaprakların üzerinde ağır ağır ilerleyen bahçe salyangozuna.

Saniyede yalnızca 1,5 milimetre yol alabilen bahçe salyangozunun uzun bir vücudu ve vücudunu koruyan sarmal kabuğu vardır. Salgıladığı ince mukus tabakasının üzerinde, kabuğunun altındaki kaslı ayağını hareket ettirir ve kayarak yol alır.

Başında iki çift dokunaç bulunur ve bu dokunaçlardan uzun olan çiftin ucunda göz benzeri yapılar vardır. Koku almak içinse kısa olan diğer iki dokunacını kullanır. Bitkilerin yaprak ve meyveleriyle beslenen bahçe salyangozu, kabuğunun içine çekilip özel bir salgı salgılayarak tehlikelerden korunmaya çalışır.

Salgıladığı mukusun izini arkasında bırakarak ilerleyen bir bahçe salyangozu

Bu yavaşlık, onun ağır kabuğu ve metabolizmasının yavaşlığından kaynaklanır. Yani enerjisini yavaş kullanır ve az beslenir. Günlerinin büyük kısmını otlayarak ve dinlenerek geçirir. Sayısı giderek azalan dev kara kaplumbağası için özel koruma çalışmaları yapılıyor.

Sıradaki yavaş hayvanımız dev kara kaplumbağası. Genellikle Galapagos Adaları'nda ve Seyşeller'de yaşayan bu kaplumbağa 250 kilogram kütleyle ulaşabilir ve oldukça yavaş hareket eder.

Metabolizma, canlıların yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmek için ihtiyaç duyduğu enerjiyi üretme ve kullanma sistemidir.

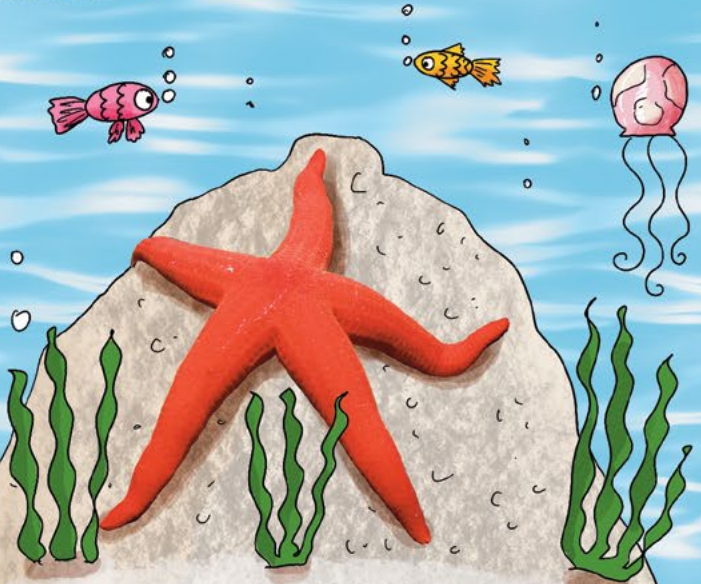
Guinness Dünya Rekorları'na göre en yavaş uçan kuş türlerinden biri de küçük çulluk. Saatte ancak 8 kilometre kadar yol alabilen bu kuş, Kuzey Amerika'nın doğusundaki ormanlarda ve çayırlik alanlarda yaşar. Kısa bacakları ve yuvarlak vücudu nedeniyle oldukça yavaş yürür. Gündüzleri genellikle hareketsiz kalır ve kamufle olarak tehlikelerden korunur. Güneş'in henüz doğmadığı alaca karanlık vaktindeyse beslenmek için hareket eder. Yürürken ve beslenirken vücudunu ritmik olarak sallır. Bu hareketi sayesinde besini olan solucanları toprağın üstüne çıkarıp yakalayabildiği düşünülüyor.

Küçük çulluğun sallanarak yürümesini izlemek için karekodu akıllı cihazınıza okutabilirsiniz.

Adı üstünde yavaş bir hayvan: yavaş loris! Asya'nın güneydoğusundaki ormanlarda yaşar. Koyu renkle çevrili büyük gözleri ve kısa işaret parmaklarıyla tanınır. Dallar arasında sessizce ilerler, daha çok geceleri hareket eder ve karanlıkta iyi görebilir. Metabolizması oldukça yavaştır. Bu yüzden hareket ederken fazla enerji harcamaz. Diğer canlılar tarafından fark edilmesini güçleştirdiği için yavaş olması aynı zamanda bir savunma biçimidir.

Sırada deniz tabanında yaşayan ve oldukça yavaş hareket eden denizyıldızı var. Çeşitli türleri ülkemizin Ege Denizi ve Akdeniz kıyılarında görülür. Kollarının altında yüzeylere yapışmasını sağlayan vantuzlar bulunur ve sürünerek ilerler ve saatte sadece birkaç santimetre yol alabilir. Midye ve istiridye ile beslenir. Avını sabırla bekler, kabuğunu açarak içindeki yumuşak dokuyu yer.

Bu yazımızda elbette koala da var! Koala yalnızca Avustralya'da yaşayan ve günün büyük kısmını ağaç üzerinde geçiren yavaş hayvanlardan biri. Kendisine fazla enerji sağlamayan okaliptus yapraklarıyla beslenir. Dallara tutunmasını kolaylaştıran güçlü pençeleri vardır. Nadiren ağaçtan toprağa iner. Genellikle dikkatli ve sessizdir. Bu sayede hem az enerji harcar hem de tehlikelerden korunur. Hassas kategorisinde tür olarak kabul edilen koala koruma altına alınmıştır.

Serimizin son hayvanı muz sümüklü böceği. Kuzey Amerika'nın batı kıyısındaki nemli ormanlarda yaşar ve parlak sarı rengiyle dikkat çeker. Ancak bazıları kahverengi, beyaz ya da yeşil tonlarındadır. Adını hem renginden hem de ince ve uzun vücut yapısından alır. Yavaş hareket eder; saatte ancak 9 metre yol katedebilir. Vücudunun nemli olması hayatta kalması için çok önemlidir. Salgıladığı mukus sayesinde kuruma tehlikesinden korunur ve bu kaygan salgı ile yerde sürünerek yol alır. Ayrıca bu salgı avcılarının ağızına zarar verdiği için onu tehlikelerden de korur.

Fatma Nur Başkal
Çizim: Sevil Keleş